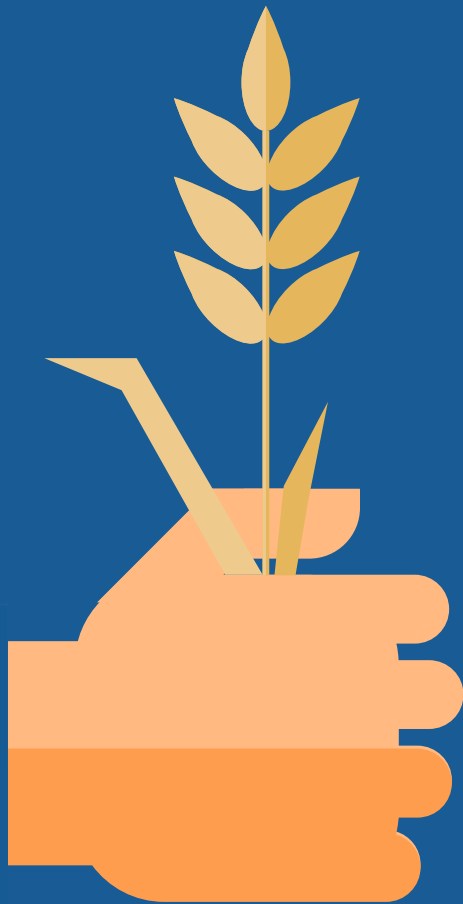

Hälsningar från åkerövervakningen gällande de viktigaste observationerna våren 2025

Vad är bra att fundera på och planera inför den kommande sommaren

NTM-centralen i Nyland
Landsbygdsenheten
Övervakning

Innehåll

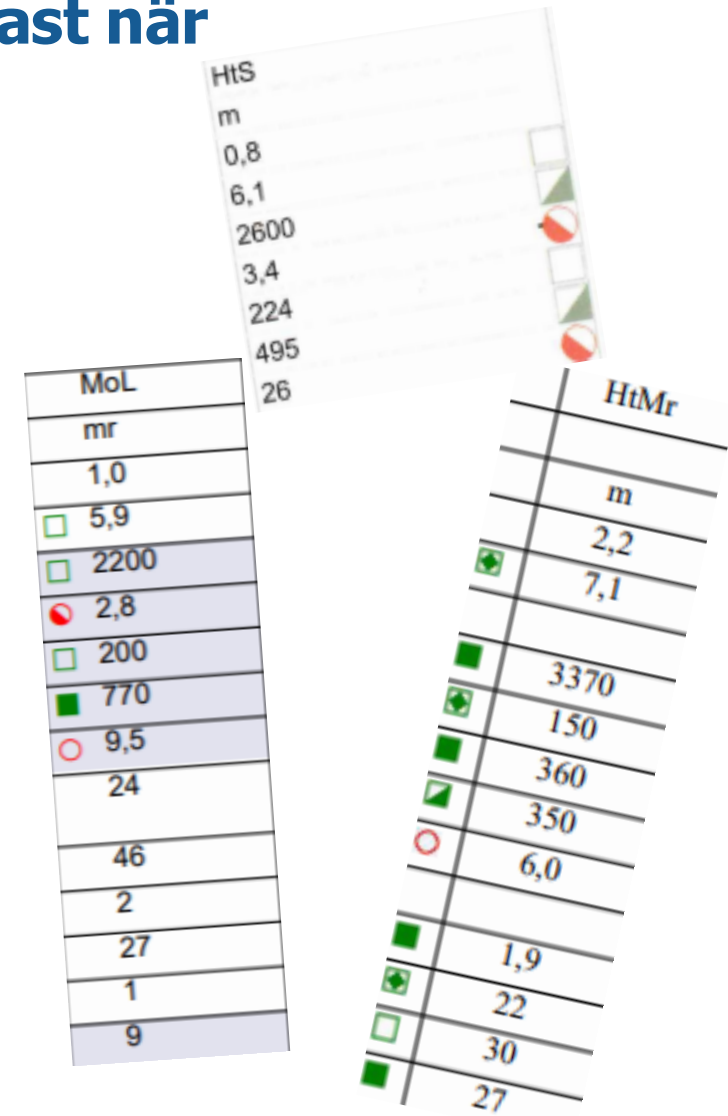
- Nya skiften i besittning? – Kom ihåg att ta markkarteringsprov
- Skyddsremorna i skick
- Mottagning av gödsel och gödselanalys
- Bevara jordbruksmarken öppen
- Marknadsduglig skörd och växtskydd
- Höstsäd och eventuella vinterskador
- Växtbestånd av mångfaldsväxter vs. växtskyddsmedelsförbud (EKO-systemet)
- Satellitövervakning
- VIPU - mobilen - Viktigt just nu / på kommande
- Hönshirs och kavelhirs
- Tips och länkar
- Övervaknings webinarier fortsätter i juni

Nya skiften i besittning? Ta markkarteringsprovet genast när det är möjligt, dock senast före utgången av det första förbindelseåret

- På ett skifte som berättigar till ersättning ska det finnas en markkartering om växten som anmälts för skiftet kan gödslas enligt villkoren
 - Undantag är följande växter där gödsling inte alls är tillåten
 - trädor
 - naturvårdsvall
 - grüngödslingsvall i miljösystemet
 - miljöförbindelsearealer
 - skyddsremsa (angiven med egen växtkod)
 - icke odlad
- I statsrådets förordning (*Obs! Utkast 3.3.2025*) skall det finnas en markkartering av de basskiften som kommer i besittning före utgången av förbindelseåret

[Markkartering – länk till förbindelsevillkoren för miljöersättning](#)

[Gödsla enligt villkoren – länk till guide om villkorlighet 2025](#)

Låt göra en gödselanalys vart femte år

- Skyldigheten att göra en analys av stallgödsel gäller gårdar där det uppstår och/eller där det används mer än 25 m³ stallgödsel som gödselmedel.
 - Redan *två* hästar (mankhöjd >150 cm) producerar 34 m³ gödsel!
 - Kom ihåg att begära en gödselanalys när du tar emot gödsel
- I gödselanalysen ska mängden lösligt kväve, totalkvävet och totalfosfor i gödseln fastställas
- Stallgödselanalysen ska vara i kraft vid gödslingstidpunkten

Ett skifte som gränsar till ett vattendrag ska ha en skyddsremsa

- Kontrollera i Vipu-tjänsten!
- **Minst 3 m bred remsa på åkerskiftet**
- **INGA vedartade växter** (vide, hallon, träd)
- Förnya växtligheten vid behov – **du kan förnya i skyddssäd**
- Anteckna motiveringarna till förnyelsen i skiftesbokföringen
- Vid svårt läge med ogräs kan du utföra punktbekämpning – anställ om tillstånd till NTM-centralen (blankett 443)
- Slätter varje år lönar sig absolut!

Uppföljning av skyddsremsor vår-höst. Bilder tagna av: Martina Motzbäuchel

Skyddsremsorna är inte godtagbara – sommaren 2024. Bilder tagna av: Lauri Piltonen och Sanna Kölhi-Virkkula

Vad är jordbruksmark?

- Det får inte växa sly på åkermark eller areal med permanenta grödor. Med sly avses lövträd eller lövbuskar som är äldre än två år.
 - Slätter av slyet *gör inte arealen godtagbar*, eftersom jordbruksmark måste användas för jordbruksverksamhet och slätter av sly är inte jordbruksverksamhet
- Barrträden avgränsas alltid från åkerskiftets areal, oberoende av storlek
- Växtbeståndet på grönträdor ska bestå av gräsväxter eller andra vallfoderväxter och dessa ska utgöra över 50 procent av skiftets areal
- [Kriterier för jordbruksmark i ansökningsguiden 2024](#)
 - Hänvisar till 2024 års övervakningsguide

**Åkern och växtligheten
ser fin ut på långt håll
– eller är den det?**

En areal med skogsbottenväxter räknas inte som jordbruksmark: mossor, skogsväxter

Bilderna är från samma skifte: skogsbotten här och där. Vid tillsynen gjordes en korrigering av gränsen för basskifte

Olika grönträdor

Grönträda fotograferad i september 2024 – växtligheten på skiftet har slagits i slutet av juli

Grönträda fotograferad i augusti 2024. Skiftets växtlighet består av för mycket ogräs (lupin har spridit sig och beståndet innehåller mindre än 50 % gräsväxter) för skiftet betalas inget stöd

Igenväxta diken, bild 1

- Skiftets gräns är i kartan placerad i mitten av diket (dike under 3 m)
- Vedartade växter (sly över 1,5 m, barrträd) är inte tillåtna i diket
- Håll ett öga på slyet, växttakten är snabb
 - Slå diken med jämna mellanrum
- Skiftets gräns flyttas till höger på bilden till växtlighetens kant

Igenväxta diken, bild 2

- Skiftets gräns är i mitten av diket (dike under 3 m brett)
- Vedartade växter är inte tillåtna
 - Gränsen flyttas till dikeskanten
- Håll ett öga på slyet, växttakten är snabb
 - Sly och buskar över 1,5 m digiteras /avgränsas bort

Situationen på bilden är OK, asp har spridit sig in i havrebeståndet under året

- Det får inte växa sly på åkermark eller areal med permanenta grödor
- Med sly avses lövträd eller lövbuskar som är äldre än två år

Naturvårdsvallar

- Från och med den 1 september är det tillåtet att använda växtskyddsmedel för att avsluta växtbeståndet.
 - Det andra årets växtbestånd kan avslutas med växtskyddsmedel från och med den 1 augusti när en höstsådd växt anläggs
 - Obs! Om du avslutar växtligheten med växtskyddsmedel kan du inte anmäla samma areal som naturvårdsvall följande år
- **NYTT Växligheten skall bestå av minst 50% gräsväxlighet från och med i år**
- **Vid svåra ogräsfall, bör växligheten slås årligen**
- **Kom ihåg att anteckna fröblandningens växtarter och andelar i skiftesbokföringen vid anläggning**

Naturvårdsvall som har slagits, i skick

Gröngödslingsvallar

- Från och med den 1 september är det tillåtet att använda växtskyddsmedel för att avsluta växtbeståndet
 - Det andra årets växtbestånd kan avslutas med växtskyddsmedel från och med den 1 augusti när en höstsådd växt anläggs
 - Obs! Om du avslutar växtligheten med växtskyddsmedel kan du inte anmäla samma areal som gröngödslingsvallar följande år
- **Vid svåra ogräsfall, bör växligheten slås årligen**
- **Kom ihåg att anteckna fröblandningens växtarter och andelar i skiftesbokföringen, även för tidigare insådda skiften!**

På andra årets gröngödslingsvall som är riklig med ogräs, bör grödan ha slagits för att förhindra ogräsets spridning. Växligheten godkänns inte vid övervakningen– stöd betalas inte

Mångfaldsväxtligheter

- Användning av växtskyddsmedel är tillåtet som punktbekämpning vid svåra ogräsfall ([nytt 2025](#))
- Slåtter efter den huvudsakliga blomningen, dock **tidigast från och med 1.8**
- Kan också anläggas som en holme eller remsa
- **Kom ihåg att anteckna fröblandningens växtarter och andelar i skiftesbokföringen!**

Mångfaldsväxtlighet, pollinerande insekter och landskapsväxter.

Lyckade mångfaldsväxter

Mångfaldsväxtlighet, vilt (solros, honungsfacelia, klöver)

Mångfaldsväxtlighet, vilt (vete och foderkål)

Lyckade mångfaldsväxtligheter

Mångfaldsväxtlighet, pollinerare och landskap (bl.a. oljerättika, honungsfacelia, luddvicker osv.)

Mångfaldsväxtlighet, pollinerare och landskap (Honungsfacelia, solros, blodklöver)

Höstsäd / eventuella vinterskador

- Vinterskadans areal kan godkännas om ogräset på arealen har bekämpats, antingen mekaniskt eller kemiskt
- Vinterskadans areal kan inte godkännas om ogräset inte sköts = påföljd
- Man bör noggrant överväga när man ska avsluta/ bevara höstsäd som såtts på hösten
- Ogrässituationen har under många år "exploderat" i juli när regnen har börjat
- Kom ihåg att anteckna alla utförda åtgärder i skiftesbokföringen under växtperioden

Området med baldersbrå har inte skötts – området avgränsas vid övervakningen till ett eget jordbruksskifte, för vilket stöd inte betalas

Marknadsduglig skörd och växtskydd, bild 1

Åtgärder som utförs på skiftet påverkar

- Det kan finnas brister i växtligheten, men växtskyddet/ övriga odlingsåtgärder har vidtagits och man har strävat efter att producera en marknadsduglig skörd = inga påföljder
- Mycket ogräs på skiftet, men nödvändiga och sedvanliga odlingsåtgärder har vidtagits = inga påföljder
- En ettårig odlingsväxt har anlagts enligt kriterierna på skiftet, ogräsen har tagit över växtligheten. Växtligheten har slagits för att förhindra ogräsets spridning = inga påföljder

Kumminväxligheten har slagits– inga påföljder

Marknadsduglig skörd och växtskydd, bild 2

Åtgärder som inte vidtagits orsakar förlust av stöd

- Skiftet har rikligt med ogräs, men också ett bra växtbestånd av odlingsväxten. Skörd kan bärgas från skiftet, men växtskyddet har inte sköts = 50 % påföljd för stödet
- Skiftet har genomgående mycket ogräs, odlingsväxtens andel av växtligheten är mycket liten och ingen skörd kan bärgas = inget stöd betalas för skiftet (växtskyddsåtgärder har inte vidtagits)
- Växtligheten är gles jämfört med normalt och beror inte på exceptionella förhållanden. Den sådda frömängden har varit alldeles för liten, skörden kan inte bärgas = inget stöd betalas för skiftet

Vårvete har anmälts, väldigt mycket Svinmålla, 50 % påföljd för stödet för skiftet

Vårvete har anmälts = inget stöd betalas för skiftet

Marknadsduglig skörd och växtskydd, bild 3

- Den fleråriga trädgårdsväxtligheten är svag, mellanrummen mellan raderna har mycket ogräs och har inte skötts stödåret. Det är inte möjligt att bärja skörd på skiftet = inget stöd betalas för skiftet
- Skiftet anmält som fodervall, på skiftet växer lite naturhö och mycket ogräs, växtligheten har inte förnyats. Ingen marknadsdugligskörd kan bärgas från skiftet = inget stöd betalas för skiftet

Jordgubbsskifte = inget stöd betalas för skiftet

Skifte för fodervall = inget stöd betalas för skiftet

Hönshirs och kavelhirs, bild 1

- Hönshirs och kavelhirs är mycket svåra ogräs
- Tusentals kornfrön
- Kornens grobarhet kan bevaras i fröbanken i 10 år
- Utvecklar lätt resistens mot växtskyddsmedel
- Hönshirsens längd 20-170 cm
- Kavelhirsens längd 20-50 cm
- [Känn igen och bekämpa hönshirs – video](#)
- [Känn igen hönshirs och kavelhirs \(På finska\)](#)

Hönshirs

Hönshirs och kavelhirs, bild 2

Sprider sig åtminstone på följande sätt:

- Från mångfaldsblandningar
- Via arbetsmaskiner
- Via djur
- Via översvämningar

Hönshirs / kavelhirs kan bekämpas t.ex. på följande sätt:

- Rensning för hand
- Via kemisk bekämpning med upp till 90–95 % bekämpningsgrad (kräver eventuellt många besprutningar)
- Svartträda ett bra alternativ för att bekämpa hönshirsen/kavelhirsen
- [Observera och bekämpa hönshirs och kavelhirs i tid](#)

Kavelhirs

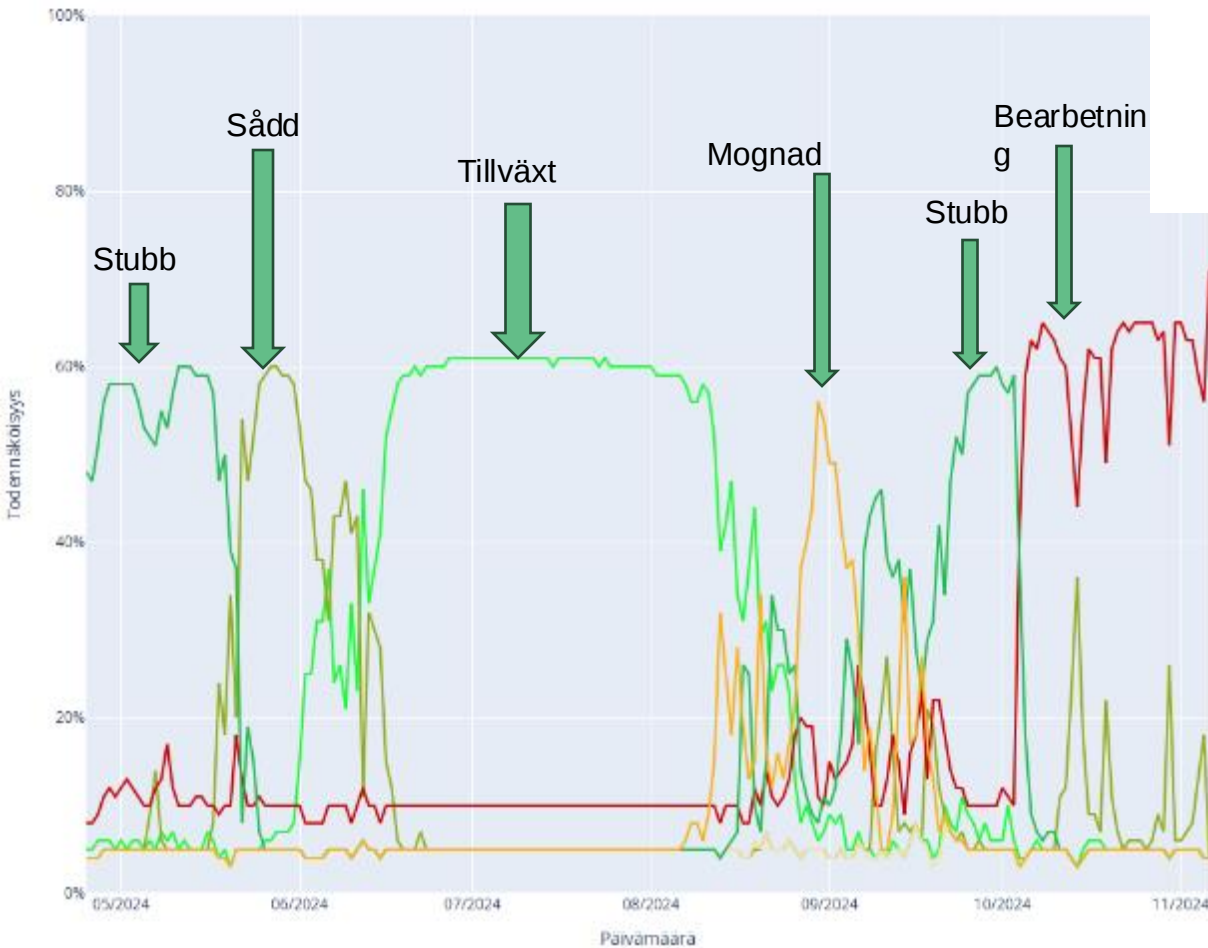
Satellituppföljning

Stödvillkor som granskades 2024:

- skiftet är jordbruksmark
- skiftet används för jordbruksverksamhet
- skiftets växttäcke motsvarar det som anmälts i höstanmälan
- den växt som uppgetts i ansökan om åkerstöd för skiftet motsvarar situationen på åkern
- växtligheten på skiftet har bevarats eller skötts i enlighet med villkoren för åtgärden
- förbudet mot bränning av stubb har följts på skiftet

Satellituppföljning, bild 1

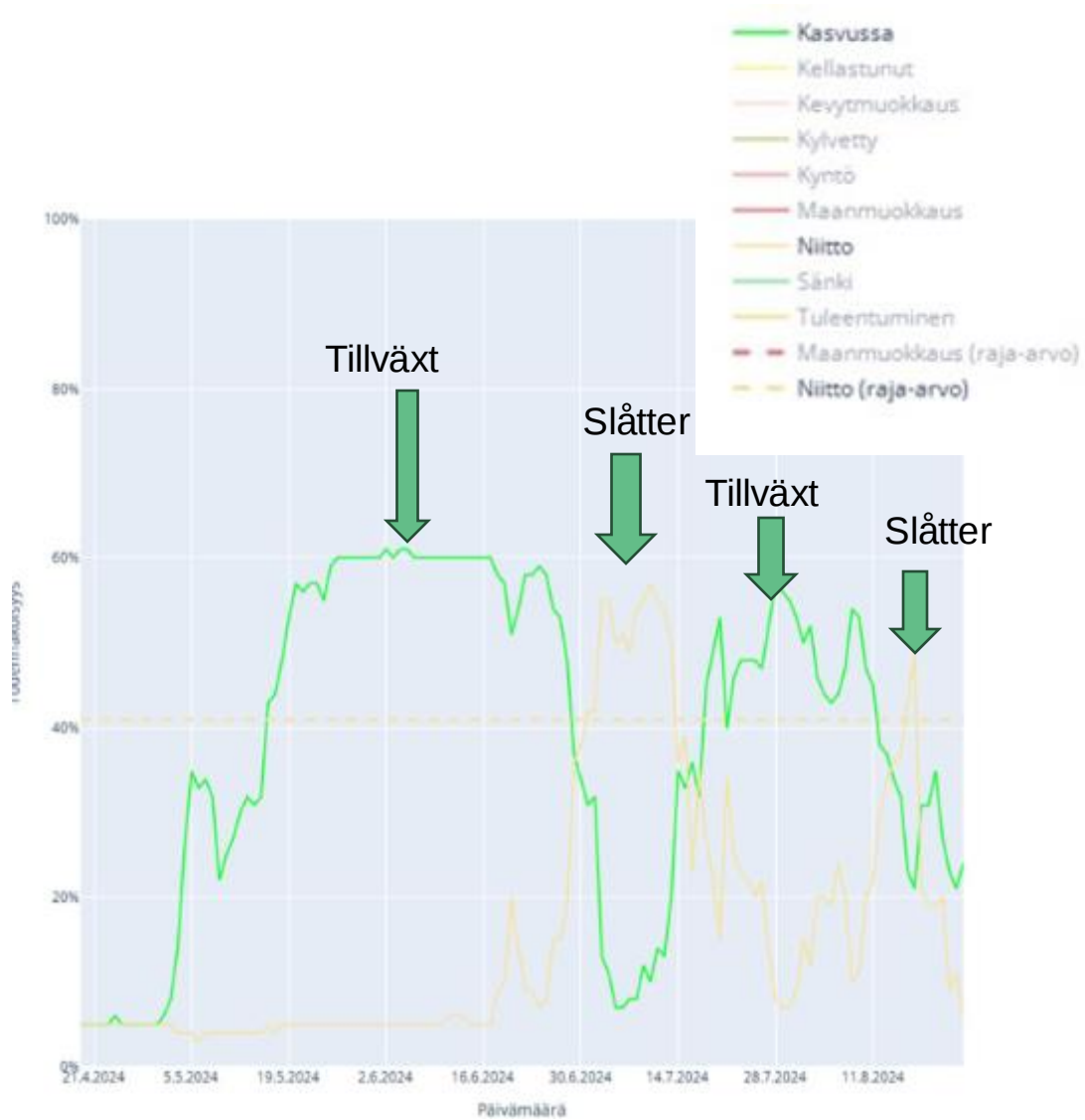
Ärtväxtlighet

Bearbetning och sådd 21.5.

Tillväxt 10.7.

Satellituppföljning, bild 2

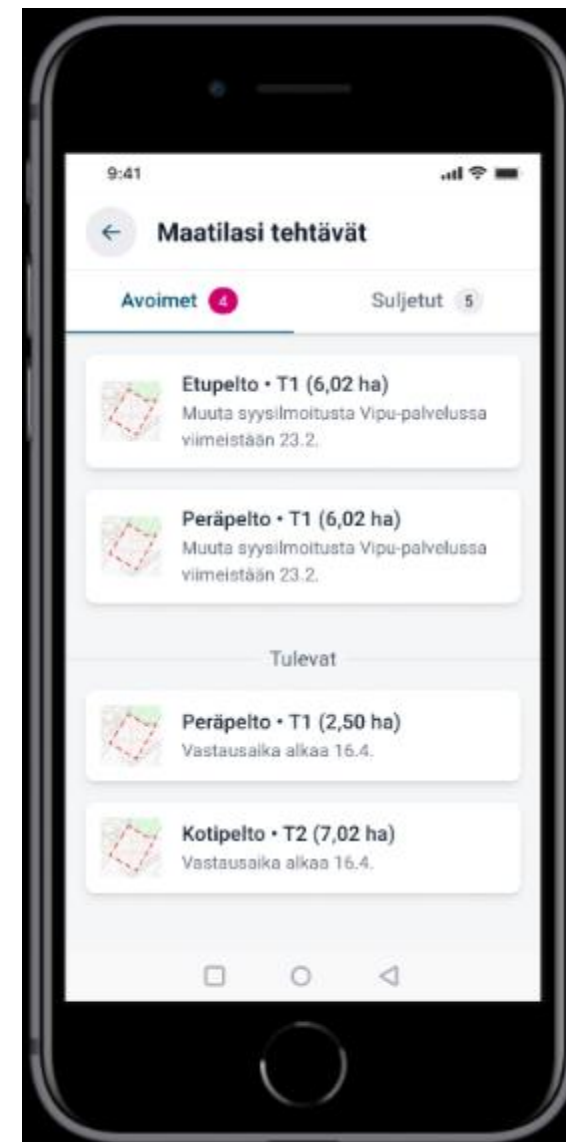
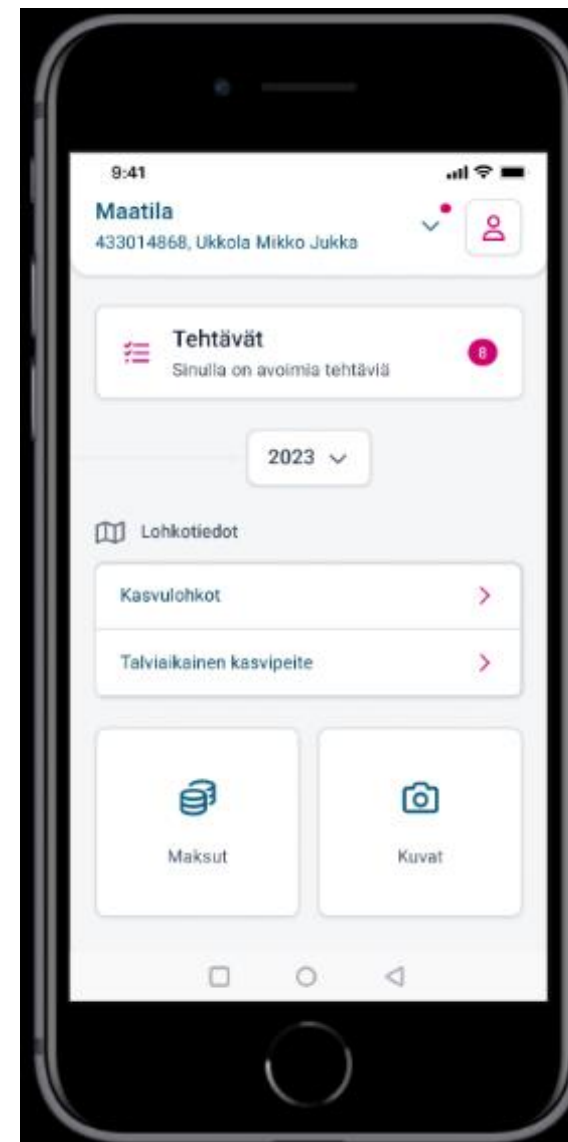
Fodervall

Satellituppföljning – viktigt just nu

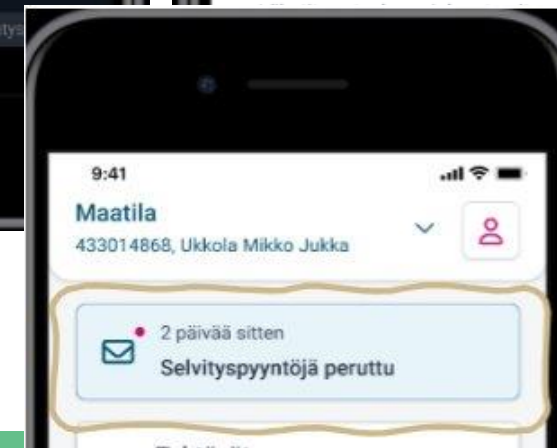
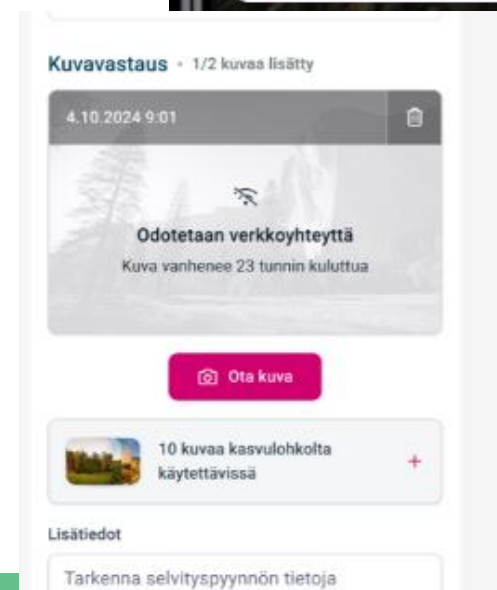
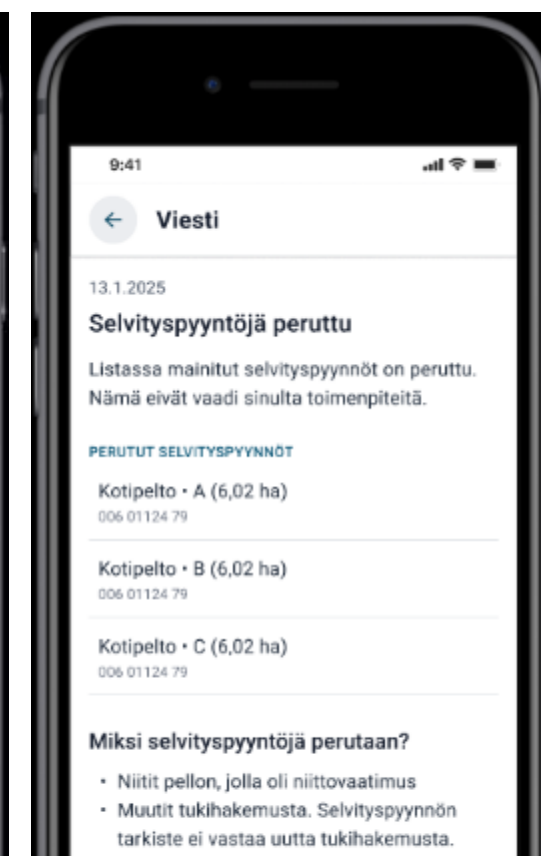
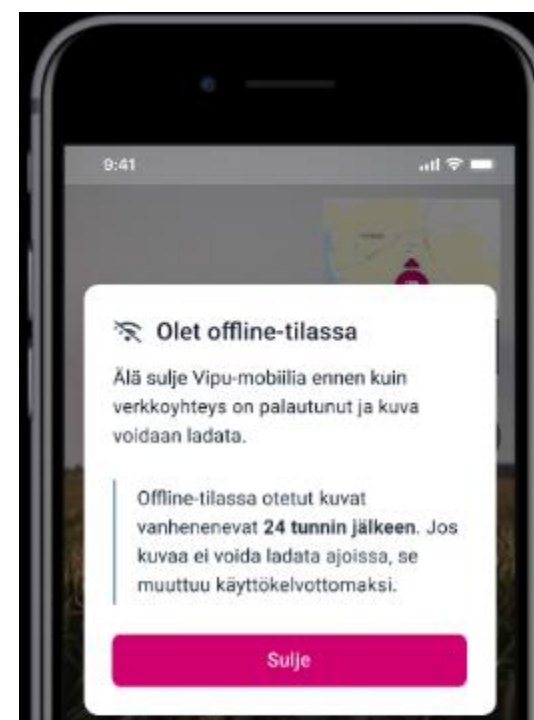
Uppdatera din VIPU- mobil till den senaste tillgängliga versionen!

- Framtida uppdateringar installeras automatiskt när en ny version finns tillgänglig
- **Reagera utan dröjsmål** om du får ett textmeddelande om begäran om utredning - meddelande
- **Fullmakten har förnyats** i VIPU- mobilen
 - Möjlighet att ge användaren endast begränsad rätt
 - Bläddra bland skiften i VIPU- mobilen
 - Fota och svara på begäran om utredning via VIPU- mobilen
- Anvisningar om fullmakten fås från din egen kommun och från Livsmedelsverkets webbplats [Vipuanvisningar: Befullmäktigande i Viputjänsten](#)

Satellituppföljning – på kommande i framtida appversioner

- **Avisering om offline-läge**
 - Appen meddelar när en bild sparas vid åter uppkopplad nätförbindelse
 - Appen anger också tidsgränsen för bildlagring om nätförbindelsen inte återställs.
 - Användaren bör logga in i appen igen när nätförbindelsen åter uppkopplats eller så sparas inte bilden.
- **En bild som tagits direkt i begäran om utredning** sparas i fortsättningen i VIPU- mobilens galleri och kan även granskas senare
- **Annullerad utredningsbegäran**
 - Det skickas inte skilda meddelanden, informationen finns i Vipu- mobilen
 - I fortsättningen behöver man inte fundera på "försvunna" utredningsbegäranden
- **Tilläggsuppgifter blir obligatoriskt i samband med besvarande av utredningsbegäran**
 - Möjlighet att förtydliga bilden t.ex. med såningstidpunkt, fröblandning, slätterdatum osv.
 - Kan spara jordbrukaren från att behöva besvara med en ny begäran om utredning

Tips och länkar

Guide för villkorlighet

[Guide om villkorlighet 2025](#)

Instruktionsvideor om Vipu- mobilen

[Till Vipumobilens anvisningssida](#)

Se aktuella nyheter och materialen i utbildningarna för jordbrukare på webbplatsen [Landsbygd.fi/nyland](https://landsbygd.fi/nyland)

[Till Landsbygd.fi/nylands anvisningssida](#)

Beställ Livsmedelsverkets nyhetsbrev och håll dig uppdaterad

[Beställ Livsmedelsverkets nyhetsbrev \(på finska\)](#)

Satellituppföljning

[Livsmedelsverkets information om satellituppföljning](#)

Ändringar i villkoren för åkerstöd 2025

[Livsmedelsverkets nyhet](#)

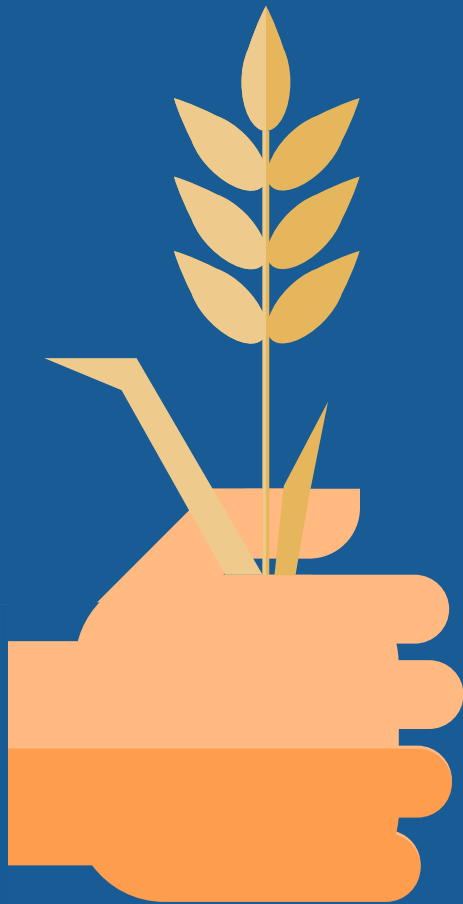

Övervaknings webinarier fortsätter i juni

- Preliminär tidpunkt i början av juni
- Fokus på de kontroller som görs under växtperioden och de ärenden som granskas i dem
- Närmare information via kommunerna och NTM:s kanaler i sociala medier

Bild: Mediafarmi

Tack och trevlig vår till er alla!

Landsbygdsenheten / Övervakning

uudely.valvonta@ely-keskus.fi

> Om ni funderar på något i anslutning till övervakningen, ta modigt kontakt med oss <